

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI:	PRETIULU INSKRTIUNILORU:	Correspondentiele sé se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scól'a.“ Er banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“
Pentru Austro-Ungari'a pe annu . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 annu 2 fl.50cr.		
Pentru Romani'a si strainetate pe annu 14 fr.		
„ „ „ „ pe 1/2 a. 7 fr.		

Congresulu nationalu-bisericescu.

Sibiu 13/25. Iunie. 886.

Duminee'a trecuta s'a deschis congresulu nationalu bisericescu alu bisericeii romane ortodoxe din Ungari'a si Transilvani'a.

Dupa servitiulu divin, oficiatu prin Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanul, asistatu de parintele archimandritu Nicolau Popea, parintii protosinceli Dr. Ilarion Puscaru si Filaretu Must'a, parintele protopresviteru Ioan Petricu, parintele asesoru consistorialu Zacharia Boiu si protodiaconii Ignatiu Pap si Sabin Piso — deputatii congresuali intruniti la propunerea lui Vincentiu Babesiu esmitu o comisiune, cu insarcinarea, cá se invite pre Archierei la siedintia.

Rentornandu comisiunea cu Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanul, si Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu alu Aradului Ioan Metianu, — Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu pronuncia urmatoriulu cuventu de deschidere:

„Preásfintite Domnule frate Episcópe!
Preastimati domni deputati!
Iubiti frati, iubiti fi sufletesci!

„Impregiurári extraordinare, preste tot nefavorabile pentru desvoltarea salubra a vietii nóstre bisericesci, ni-au creatu si de a dóu'a óra pedeci la intrunirea normala a supremei nóstre corporatiuni bisericesci; astadi inse avem fericirea de a vedè delaturate acele pedeci si ne aflám repusi in dreptulu nostru legalu de a ne aduná cá biserica autonoma in congresulu nostru national-bisericescu, care este chematu a regulá in generalu administratiunea bisericésca pentru intrég'a nóstra provincia metropolitana.

„Binecuvéntatu se fie acestu momentu nou de intrunire a supremei nóstre reprezentantie bisericesci; binecuvéntatu se fie zelulu Domnieloru Vóstra, cu care a-ti grabitu a respunde la invitarea ce Vi-o am facutu prin cerculariulu meu convocatoriu; binecuvén-

tare se aduca si salutarea mea cordiala de „bine a-ti venitú,“ cu carea Ve intimpin la acést'a intrunire!

„Experientiele, ce le-am facutu in restimpulu de 11 ani, de când port sarcin'a grea de archiepiscopu si metropolitu, m'au intaritu tot mai mult in credintia mea profesata si la alte ocaсии: cá biserica nóstra, in statulu nostru si intre impregiurári, cum sunt ale nóstre, numai prin o adeverata sinodalitate se póte sustiené, consolidá si póte prosperá; indeosebi eu am privitu si privescu de unu atributu esentialu alu organismulu nostru bisericescu: cá elementulu mireanu se exerceze in administratiunea bisericésca incurgerea, ce i-o asigura dispositiunile cardinale din statutulu nostru organicu, fiind numai astfelu posibilu o armonie buna in lucrarile nóstre bisericesci si realisarea dorintieloru ce le avem pentru rezultate multumitóre in cultur'a si moralitatea publica, la a caror'a propagare este chiebatu in prim'a linia clerulu nostru parochialu si cu deosebire celu superioru.

„Cá credinciosi supusi ai Maiestátii Sale cesare si apostolico-regesci a preagratiósiulu nostru rege Franciscu Iosif I si ai preainaltei case domnitóre, sub garanti'a si scutulu legiloru patriei se cultivám dar acésta sinodalitate si se cautám a ni-o asigurá pentru totdeún'a, únindu-ne si lucrându toti in spiritulu sublim alu bisericeii, care este propriaminte puterea nóstra de viétia si care trebuie se ne dea directiva in tóte lucrarile.

„Premitiéndu acestea, sesiunea congresulu nostru bisericescu pentru periodulu, in care ne aflám, cu acést'a o declaru de deschisa.“

Dupa cuventulu de deschidere se constituie in modu provisoriu biroulu congresulu, insarcinandu-se la propunerea presidiulu cu agendele notariale deputatii: Nicanor Fratesiu, Mateiu Voileanu, Pompiliu Piposiu, Ignatie Pap, Paul Fassie, Ioan Belesiu, Andreiu Ghidiu, Ioan Bartolomeiu si Coriolan Brediceanu.

Constituindu-se astfelu biroulu Presidiulu invita pre deputatii presenti a-si presentá credentialele, si dupace la apelulu nominalu respundu 52 deputati pre-

senti, congresulu pentru verificarea deputatilor alesi se imparte in trei sectiuni si anume o sectiune constatória din deputatii archidiecesei, carea va verificá pre deputatii din dieces'a Aradului, a dou'a din deputatii diecesei Aradului, carea va verificá pre deputatii din dieces'a Caransebesiului, ér acesti'a voru verificá pre cei din archidieceasa.

Siedinti'a II.

Dintre prelati sunt presanti : Escelenti'a S'a, parintele Archiepiscopu si Metropolitu si Pré Santi'a S'a, Episcopulu Aradului. Notariu Mateiu Voileanu.

Dupa ce se cetesce protocolulu siedintiei premergetóre prin notariulu Ignatiu Pap, si se dechiara de autenticatu se pune la ordinea dilei reportulu sectiuniloru verificetórie.

Reportoriulu sectiunei I. Rubin Patiti'a propune, si congresulu dechiara de verificati pre urmatórii deputati din eparchi'a Aradului : Ioan Groz'a, Iosif Suci, Ieroteiu Belesiu, Ignatiu Pap, Sigismund Popoviciu, Dr. Eugen Mocioni, Vincentiu Babesiu, Nicolau Zigre, Zeno Mocioni, Teodor Fassie, Paul Fassie, Ioan Popoviciu Desseanu, Ioan Belesiu si Demetriu Bonciu, ér alegerea deputatului din cerculu I preotiescu, si cerculu III mirenescu din eparchi'a Aradului, dificultata fiendu cea dantaiu prin protestu, ér la a dou'a constatandu-se mancítati, se transpunu comisiunei verificetórie.

Reportoriulu sectiunei a dou'a, deputatulu Ignatiu Pap, propune si congresulu dechiara de verificati pre urmatorii deputati din dieces'a Caransebesiului, si anume : Filaret Must'a, Atanasiu Ioanoviciu, Ioan Popoviciu, Andreiu Ghidiu, A. Bartolomeiu, Michail Popoviciu, Filip Adam. Paul Miulescu, Iuliu Petricu, Dr. Ales. Mocioni, Atanasiu Cimponeriu, Vladmir Spataru, Ioan Rosiu, Georgiu Serbu, Ioan Tieranu, Coriolan Brediceanu, Ioan Bartolomeiu, Iosif Seracinu, Ilie Curescu, Leontin Simonescu, Stefan Velovanu, Sim. Moldovanu, Petru Tisu si Lazar Rosiculetii ; ér actele electorali din cercurile : I si III preotiescu, IV, V, XIV si XVII mirenescu, fiend parte protestate, parte dificultate din oficiu se transpunu comisiunei verificetórie.

Reportoriulu sectiunei III Coriolan Brediceanu propune, si congresulu verifica pre urmatorii deputati din archidieceasa, si anume : Nicolau Popea, Zachari'a Boiu, Romulu de Crainicu, Ioan Papiu, Nicanor Fratesiu, Sim. Popescu, Nic. Cristea Dr. Ilarion Puscariu, Ioan Petricu, Iacob Bolog'a, Elia Macelariu, Ioachim Fulea, Augustin Nicóra, Ambrosiu Bersanu, Dr. I. Pap, Rubin Patiti'a, P. Cosm'a, I. Slaviciu, N. Cosm'a. Eug. Brote, Mat. Voileanu, Stefan Iosif, Ioan Cav. de Puscariu, Dr. Absolon Todea, Ioan Lengeru si Ioan Zacharia ; ér doue alegeri dificultandu-se din oficiu, si 2 deputati nepresentandu-si credentionalele la propunerea sectiunei se tienu in suspensio pana la constituirea comisiunei verificetórie.

Fiendu 63 dintre deputatii alesi verificati, si astfelu fiendu congresulu capace a luá concluse valide siedinti'a se suspinde pre 15 minute spre a-se consultá asupra alegeriloru si a constituirei definitive a biroului congresualu.

Redeschidiendu-se siedinti'a la propunerea Escelentiei Sale, parintelui Archiepiscopu si Metropolitu se alegu cu aclamatiune de notari : Nicanor Fratesiu, Mateiu Voileanu, Pompiliu Pipoziu, Ignatiu Pap, Nic. Zigre, Ioan Belesiu, Andreiu Ghidiu, Coriolan Brediceanu si Stefan Velovanu, ér Nicanor Fratesiu se designéza prin presidiu de notariu generalu.

Presidiulu presentéza charti'a Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu alu Caransebesiului Ioan Popasu, prin carea comunica, ca aflandu-se la bái pentru cautarea sanatátii nu va poté participá la siedintiele congresului, decât póte pre la sfersitulor, — ceceae se iea spre sciintia.

Dupace se presenta unele credentionale, si se acórda unele concedie, se pune la ordine alegerea celoru siese comisiuni permanente, si pre bas'a intielegerii luate in conferintia presidiulu presenta, si congresulu primesce list'a comisiuniloru in urmatoriulu modu :

Comisiunea verificetóre : Mihail Popoviciu, Sigismund Popoviciu si Rubin Patiti'a ;

comisiunea organisatóre : Nicolau Popea, Ieroteiu Belesiu, Filaret Must'a, Ioan Cav. de Puscariu, Vincentiu Babesiu, P. Cosm'a, Ioan Lengeru, Dr. Ios. Galu, Ioan Bartolomeiu ;

comisiunea bisericésca : Zacharie Boiu, Petru Chirilescu, Ioan Popoviciu, Iacob Bolog'a. Rubin Patiti'a, Sigismund Popoviciu, Teodor Fassie, Eugen Mocsonyi si Iosif Seracinu ;

comisiunea scolara : Dr. Ilarion Puscariu, Petru Suci, Pavel Miulescu, Ilie Macelariu, Ioan Lengeru, Nicolau Zigre, Stefan Velovanu, Ioan Rosiu si Vincentiu Babesiu ;

comisiunea financiara : Ioan Papiu, Ioan Groz'a, Mihail Popoviciu, Augustin Nicóra, Eugen Brote, Dr. Alesandru Mocsonyi, George Serbu, Nicolau Zigre si Atanasiu Cimponeriu ;

comisiunea petitionaria : Nicolau Cristea, Ioan Groz'a, Aron Bartolomeiu, Ambrosiu Bersanu, Zeno Mocsonyi, Teodor Papp, Ioan Tieranu si Constantin Radulescu.

Escelenti'a S'a Dlu Archiepiscopu si Metropolitu presentéza urmatórele esibite :

1. Raportulu presidialu, prin care se presentéza actele privitóre la convocarea, respective pedecile obvenite la convocarea congresului ;

2. Raportulu generalu alu consistoriului metropolitanu plenariu ;

3. Representatiunea sinodului eparchiei din Caransebesiu in cestiunea contribuiriloru pentru fondulu metropolitanu :

Se predau comisiunei organisatóre ;

4. Raportulu generalu alu reprezentantiei fundatiunei lui Gozsdu.

Deputatulu Part. Cosma propune si congresulu primesce de a se alege o comisiune speciala, care se revada acestu raportu, remanendu cá alegerea sè se esecute in siedinti'a de mane.

Se presinta mai departe ;

5. Raportulu consistoriului aradanu prin care se substernu actele alegerii supletórie din Siri'a ;

6. Unu contra-protestu din partea unoru alegatori din Cornea (cerculu Domasini'a) privitoriu la alegerea de deputatu congresualu :

Se predau comisiunei verificátore.

7. Raportulu consistoriului metropolitanu cá senatu strensu bisericescu :

Se preda comisiunei bisericesci.

8. Raportulu aceluiasi consistoriu cá senatu scolaru — comisiunei scolare ;

9. Raportulu aceluiasi consistoriu cá senatu episcopescu — comisiunei financiare ;

10. Aretarea comitetului parochialu din Oraviti'a in cestiunea alegerii de protopresviteru ;

11. Gravaminele comunei bisericesci din Satulu nou in caus'a parohiei protopresviterului ;

12. Cererea comunei Lutinasiu pentru instituirea unui preotu stabilu ;

13. Apelatiunea parochului T. Lungu din Mari-sielu de a se cassá tóte hotaririle aduse de forurile competente in procesulu seu disciplinariu ;

14. Cererea preotiloru din Valea Halmagiului pentru de a se pertractá in sesiunea presenta a congresului, cestiunea ameliorării stării preotiloru ;

15. Rugarea invetiatoriului Ioan Simu pentru de a se institui din nou in beneficiulu salariului seu ;

16. Rugarea mai multoru parochieni din Secusigiu pentru instituirea invetiatoriului Margineantiu ;

17. Rugarea cantorului Clontiu din Boholtiu pentru de a i-se dá unu ajutoriu :

Tóte aceste petitiuni se predau comisiunei petitionare.

(Va urmá.)

Festivitátea

arangiata in 20. Aprile 1886, in onórea alesiloru clerului si poporului, intruniti in sesiunea sinodala ordinaria a eparchiei aradane, tienuta in anulu 1886 de corpulu profesorulu dela institutulu pedagogic-teologicu. Arad 1886.

Tipariulu si editur'a tipografiei diecesane.

(Continuare si fine).

Tienemu multu la tenerime, pentruca in tenerime se oglindéza viéti'a si viitoriulu popóreloru !

Chiar din acestu motivu, marturisimu, ne este fórte greu a ne pronunciá asupra disertatiuniloru eleviloru seminariulu nostru, publicate in acésta carte. Este greu a tractá cu tenerimea, pentruca o incuragiare póte se faca pre omulu teneru incrediutu, ér o judecata pré aspra póte se-lu descurageze.

Nu voimu, si nu potemu voi nici un'a, nici alt'a. De aceea ne vomu margini a dice, ca tenerii, cari au disertatu, si-au facutu detorinti'a, si daca productele loru literarie ne inspira placere si bucuria, acést'a provine din faptul, ca tenerulu deprinsu a-si face detorinti'a ne da unu feliu de garantia, ca intrandu in viéti'a va continuá cu energi'a barbatului a merge pre acésta cale.

In disertatiunea „Crestinismulu si civilizatiunea“ elevulu de cursulu antaiu alu despartimentului teologicu V. Bodoru dupace pe bas'a istoriei aréta legatur'a intre religiune si mersulu popóreloru pre tere-nulu culturei, trece la religiunea crestina, si constata, ca „autoritatea divina a religiunei crestine este purtatóri'a legitima a civilizatiunei“ neamului omenescu, aretandu-ne si rezultatele acestei civilizatiuni in viéti'a sociala, in statu, in arta si in scientia.

La fine disertantele imparte „societatea moderna in doue tabere,“ si anume in un'a, carea „prin fructele-i dilnice de defraudare, sinucidere, assassinare, omoru si altele tiene lumea intr'o continua iritatiune,“ ér alt'a, carea „sublimu sta pre pedestalulu religiunei positive, reversandu cá o lumina radiele caritatii si iubirei, a acelei iubiri, care a inaltiatu si maretulu institutu in carele se adapostesce densulu si colegii sei ; si terminandu esclama : „éta aici civilizatiunea crestina, ce singura póte duce neamulu nostru in capulu altoru ginte !“

Voindu a espune impressiunea, ce o face acésta disertatiune asupra nóstra, constatámu, ca aflámu intrens'a idei chiare, espunere logica si o puternica legatura intru aceste idei si scopulu, ce l'a urmaritu intemeiatorii scólei, in carea se afla densulu ; ér in partea disertantelui constatámu faptul, ca si-cunósce bine positiunea in carea se gasesce in stadiulu seu de pregatire pentru viéti'a. Urmandu disertantele si colegii sei totu cu mai multa diligintia pre acésta cale, sperantia avemu, ca dilnicu lucruri mai mari decát acestea vomu vedé si in scóla si in viéti'a.

Disertatiunea intitulata : „limb'a si literatur'a romana“ de elevulu din cursulu II alu despartimentulu teologicu I. Cacinca este unu scurtu istoricu alu desvoltării literaturii nóstre. Autoriulu constata mai antaiu, ca limb'a romana este avuti'a natiunei nóstre, apoi face unu scurtu, dar nimeritu istoricu alu literaturii romane, incependu dela „codicele Veronetianu“ si urmarindu desvoltarea literaturii pana la stadiulu de astadi. Desvoltarea istorica in deosebitele ei fase o insociesce disertantele de apretiári, cari constata, ca este pre deplinu patrunsu de importanti'a studiului literaturii in scóla, si de rolulu, ce-lu are o spriginire caldurósa a acestui motoru de a respandí cultur'a in viéti'a.

Disertatiunea, de carea vorbimu, este o buna proba, despre modulu, cum se tractéza in scól'a nóstra studiulu limbei si literaturii romane, si in acelasi timpulu ne aréta, ca elevii urmarescu cu sporiu acésta

buna directiune, pentrucá fiitorii preoti si invetiatori ai scólei de astadi intrandu mane in viétia armati cu o frumósa limba romanésca si initiati in productele literaturii nóstre se póta lucrá cu sporiu si pre acestu terenu, si precum dice disertantele „cu sperantia se ne potem apucá de lucru.“

In disertatiunea intitulala „importanti'a oratoriei“ de elevulu cursului III alu despartimentului teologicu, *C. Lazar*, dupace ni-se spune, ca „farmeculu vietii umane zace in cuventu, si ca cuventulu eser-céza totdeun'a o putere magica asupra inimei ome-nesci,“ — disertantele ne conduce in trecutul ome-nimei, si alu bisericeii, si aretandu-ne o multime de citate din oratorii mari bisericesci si profani, ne do-vodesce importanti'a studiului oratoriei in genere, pen-trucá apoi la fine se ne arete importanti'a studiului oratoriei pentru fiitorii luminatori ai neamului ome-nescu, precum si puterea, ce o póte exerciá amvonulu in servitiulu neamului nostru.

Este frumósa acésta disertatiune, pentruca fru-mosu lucru este a audí pre oratorii classici, ale ca-roru cuvinte le citéza disertantele. Nu este inse nu-mai atât'a ceeace da acestei disertatiuni importanti'a, ci mai cu seama faptulu, ca modelele sunt, cari in-spira tenerimea, ér scól'a, carea cultiva astfelu de inspiratiuni nu se póte, cá se nu produca din elevi barbati, cari se nu aiba si densii tendenti'a de a merge pre calea ómeniloru, de cari se inspira.

In disertatiunea intitulata: „Influinti'a scientie-loru esacte asupr'a vietii“ de elevulu cursului III alu despartiment. preparandialu *N. Carabasiu*, se aréta importanti'a ce o au scientiele esacte pentru desvol-tarea omului.

„Din studiulu matematicii, dice disertantele, a invetiatu omulu se fia dreptu si crutiatoriu; din fi-sica s'a deprinsu omulu a nu se multiemí cu apari-tiuni, ci a cuprinde fundamentalu ori-ce lucru, a eruá caus'a primordiala a ori-carui fenomenu; cunoscintiele naturii sadescu in spiritulu omului semtiulu de com-patimire, facia de semenii sei ér in studiulu geografiei, imbinatu cu celelalte cunoscintie esacte vede omulu totu mai multu manifestandu-se atotputernici'a lui Dumnedieu.“

„In studiulu scientieloru esacte incheia disertan-tele, trebuie se caute omenimea pilotii, pre cari se zi-descu staturi neperitórie! Aici dara se caute si nea-mulu romanescu factorii; ce-su destoinici se-i assigu-reze fericire vremelnica si vecinica!“

Impressiunea, ce o face acésta disertatiune asu-pr'a nóstra este: mai multa realitate si mai putiena fantasia, de aceea bucuria avemu, cand vedemu, ca elevii scólei nóstre petrandu seriusu in importanti'a, ce o are studiulu scientieloru, si acestea le punu de bas'a, pre carea voiescu se pasiésca intrandu in viétia, si dela cultivarea si aplicarea acestor'a conditio-néza viitoriulu loru ca individi si alu bisericeii si na-tiunei, ca obscea, carei'a apartienemu; ér tenerulu di-

sertante inspiratu de astfelu de idei, ne face a sperá, ca intrandu in viétia va fi unu omu la loculu seu in carier'a de invetiatoriu.

In disertatiunea intitulata: „Scientiele naturale in reportu cu agricultur'a,“ de elevulu de cursulu III alu despartimentului pedagogicu *G. Jianu*, purce-diendu disertantele din faptulu, ca „scientiele naturali influintiéza in modu salutaru asupra inaintarii cultu-rei si bunastării unui poporu,“ — aréta insemnatatea ce o posede cunoscinti'a celoru trei remne ale natu-rei intru desvoltarea agriculturii si intru promovarea comericiului si industriei, pentrucá apoi se ajunga la conclusiunea, ca „cultivárea rationala a pamentului este cu deosebire acelu factoru, prin cari alte natiuni au devenitu puternice si respectate,“ — si ca daca romanulu va avé ómeni, cari se-lu lumineze si in a-césta directiune, nu se póte cá se nu inainteze. „Viitoriulu dóra, incheia disertantele, ne va produce astfelu de luminatori, cari cunescendu-si demnitatea, sè se folosésca de ea pentru binele comunu, se medi-locésca, cá auror'a progresului se-si respandésca radiele sale si in colibele tieraniloru.“ Apoi esclama:

„Geniulu timpului dice fiecarui economu: Ora et la-bora! pre romanesce: Róga-te si lucra!“

Fórte nimeritu dice in acésta disertatiune elevulu numitu alu scólei nóstre, ca daca viitoriulu va dá po-porului romanescu „luminatori, cari se fia auror'a pro-gresului,“ atunci poporulu nostru trebuie sè se inaltie, si bucuria ne face a audí pre elevulu de astadi si in-vetiatoriulu de mane profesandu astfelu de idei, pre cari punendu-le in practica toti vom avé parte de o sórte mai buna, dar in prim'a linia invetiatoriulu, ca-rele va staruí, ca aceste idei sè se prefaca asia di-cendu in carnea si sangele poporului nostru.

In disertatiunea, intitulata „Musi c'a, o privire fugitiva asupra acestui ramu alu belearteloru,“ de cle-riculu de cursulu primu *V. Magdu*, dupace disertan-tele constata, ca „music'a promovéza cultur'a si civi-lisatiunea, escita in omu dorinti'a de libertate, des-vólta in omu gustulu esteticu, luminéza spiritulu, si poleiesce sufletulu, — face pre scurtu istoriculu mu-sicei din timpurile cele mai vechi pana in dilele nós-tre, si apoi trece la desovoltarea muziceii la noi, la romani.

Cuprinsulu acestei disertatiuni ne infaciéza pre autoru, ca pre unu teneru bine initiatu in musica, si astfelu conchidiendu dela densulu la scóla, credemu, ca si in ceeace privesce music'a se va satisface in curend multeloru dorintie si legitimeloru acceptári ale diecesei.

La sfersitulu cãrtii, de carea vorbimu aflamu unu scurtu discursu alu deputatulu sinodalu *Ioan Popo-viciu Desseanu*. In acestu discursu barbatulu, carele in primulu sinodu alu eparchieii aradane, intrunitu la 1870, a propusu infientiarea unei scóle mari aici in Aradu, vine la acésta festivitate, cand scól'a propusa de densulu este pre cale de a-se inactivá, si prin

rostulu seu esprima multiemirile diecesei directiunei si corpului profesoralu dela seminarin, — si in același timpu dechiara, ca dieces'a va starui din tóte puterile, ca acestu institutu sè se completeze cu despartiemintele de invetiamentu, cari astadi i-lipsesecu, pentrucá astfeliiu possibilu se fia o adeverata si corespundietória cultura a poporului romanu din aceste pãrti.

* * *

Am facutu acésta dare de seama, pentrucá pre bas'a rezultateloru, ce ni-le presenta acésta mica carte, se putem conchide asupra stãrii, in carea se gasesce astadi scól'a. Cu inima vesela putem acum dice: ca profesorii si-facu detorinti'a, si elevii ii-urmarescu cu succesu, ér scól'a se gasesce pre o cale buna, este o scóla speciala, in carea domnesce spiritulu, de carele trebue se fia condusa scól'a de acésta natura: de a invetiá cu deosebita privire la scopulu, pentru carea elevii se prepara si in același timpu a face, cá inimile loru cand vor intrá in viétia sè se preocupe numai de unu singuru doru, de dorulu de a lucrá pentru binele si inaintarea bisericeii si natiunei.

Cand astfeliiu ne pronunçiámú judecat'a nóstra nu putem, se nu amintimu aci o impregiurare, ce sta in órecare legatura cu cartea de carea vorbimú.

Sciutu este adeca, ca mai ca nu s'a facutu aici in Arad in timpulu din urma vre unu bine in ale bisericeii si ale scólei, fara cá se se gasésca câte unu omu de carte, carele se respandésca prin jurnale totu feliiulu de neadeveruri la adres'a, celoru ce luptau pentru facerea binelui.

Ei bine, si acum ca si alta data s'a gasitu unu astfeliiu de omu, carele in o corespondentia aparuta in „Luminatoriulu“ la cãtev'a dile dupa festivitãte i-denága acesteii'a „spiritulu nationalu.“ Nu vomu respunde nimicu omului acestui'a, rogãmu inse pre onoratulu publicu se cetésca acésta carte, si sè-se convinga, daca dreptate a avutu corespondentele „Luminatoriului,“ cand a pronunçiatu acésta grea sententia.

Intrãceea noi adaogemu, ca cu privire la corespondentie de acésta natura am esperiatu unu lucru si anume: ca tóte intreprinderile culturali ale bisericeii, cari au fost reu vorbite prin jurnale de câte unu omu de aici din Arad au reesitu bine, au succesu, sean sunt pre cale de a succede.

Dar lasandu acesteã la o parte se terminãmu, si terminandu se dicemu scólei nóstre: inainte pre calea apucata, pentrucá din anu in anu se putem constatá totu mai multu progresu si totu mai frumóse rezultate.

Epistolele parochului betranu.

V.

Iubite Nepóte! — Amu ajunsu se traimu lume intórsa. Nu sciú, eu nu vedu bine, au dóra nu cuprindu din destulu stichiile lumei acesteii'a, destulu cá mie tóte mi se paru intórse! Asia de es. slugile

de astadi poruncescu stepaniloru loru si stepanii sunt detori se li dee plat'a regulatu cá déca nu, te lasa, ti-duce hula si nu capeti altulu in locu. Cauta dara se-i faci tóte pe placu ca se remana si pe alta luna; de anu nici pomana mai multu. Déca ar fi intielegere intre stepani, de alta-parte déca stepanii n'aru portá reu slugile, apoi éراسi ar stá lucrulu cum se cade, cum éra adeca mai dedemultu. — Negresítu cá si DTa iubite Nepóte! ai auditu pre unii frati preoti adeseori provocandu-se la poporu, cá adeca poporulu nu vrea se tienã scóla cum se cade, nu tramite prunciú la scóla, nu ambla la biserica, nu aducu prescuri si alte jertfe; de cand a venitu in lume „Statutulu organicu“ — epitropiú nu mai intréba nemica de preotu, cumpera si vindu, incassésca si cheltuiescu fara scirea densului; comitetulu aduce hotariri preste voi'a preotului, sinodulu de abia se aduna cand lu-convóca protopopulu si si atunci nu préiea in socotintia vorb'a preotului, ba — ce e chiar de miratu, in unele locuri crazniculu adeca sfétulu face parti cu prescurile din biserica inca asia ca preotulu se aibe pricina a se necaji. — Eu me miru Iubite Nepóte! dar me si ridu de unii preoti ca si acesti'a, cari se plangu asupra poporului; se vede cá n'au praxa de lume; mi-ar placé se vina la mine pe o septemana barem la cursu supletoriu. (Bine am disu vorb'a din urma?) Slabu preotu trebue se fia acel'a, care nu-si póte povetiú poporulu dupa placulu seu; e semnulu cá poporulu scie mai multu decãtu densulu, au póte cá a aflu viclesiugu intr'ensulu si nu se lasa portatu de nasu, precum adeca bine si face. — La mine spre es. unu mucu de lumina la vostinariu n'ar vinde epitropulu fara scirea mea, pentrucá elu asia scie, cá acést'a ar fi pecatu. Prunele si érb'a din morminti se vendu atunciã cand eu punu terminulu, pentrucá eu am facutu si larm'a pana-ce s'au ingraditu morminti ca se nu fia de rusine la lume si ca se si aduca venitu pe sém'a bisericeii. Nici in biserica mea nu se afla icóne dela Nicul'a si sfinti cu trei ochi si trei barbi pentrucá n'am asteptatu pana-ce poporenii vor alege icóne de pe spinarea magariului ce se ostanescu cu stepanulu seu din Nicul'a, ci le-am procuratu dela maiestrii cum se cade. — Poporenii mei ambla la biserica pentruca si eu amblu; eu de es. nu lasu biserica pentru nici unu téggu din lumea acést'a; eu nu hodorogescu slujb'a pentrucá mi-ar fi graba de vre-o sfestania, nici la mine nu se intempla se incepu intr'o dumineca slujb'a la 5 óre intr'alt'a la 7, si intr'altu rendu la 9 óre; poporulu se acomodéza dupa mine, éra eu dupa randuél'a cea buna; si biserica mi plina, ba la serbatori nu incapu, éra cand iesimú la santirea graneloru, se vedi Iubite Nepóte! nu credu cá n'ai pizmuí dela mine acestu poporu evlaviosu si ascultatoriu séu dupa cum diceti dvóstre: bine disciplinatu. Dar nici vorba slaba n'a auditu nici unu poporénu alu meu dela mine asupra vre-unui superioru alu meu; crede-mi Iubite Nepóte! multi frati preoti

indraznescu acést'a, dar numai loru-si si-strica, càci prin acést'a si-arata mai vèrtosu slabitiunea.

Scól'a nóstra e plina de prunci in fiecare di de prelegere dar si eu o cercetezu regulatu in tóta Mercuri'a si Sambet'a cand me ducu la catechisare. Iubescu tare pruncii si me ingrijescu de viitoriulu loru, mi-place fórte cà mi-a succesu a-ii dedá ca in tóte deminetiele si serile se reciteze rogatiunile acasa; n'ai crede Iubite Nepóte! ce semtiu religiosu s'a sternitu prin acést'a nu numai la prunci ei si la parintii loru; recomandandu acést'a tuturor preotiloru. — Dar eu ambliu la scóla si afara de catechisatia; daca lipsesce ceva carte, creta, tinta, lemne, la fantana au la casa ceva, eu intrevinu si pre invetiatoriu nu-lasu sè se sfadésca cu nimenea; védi'a lui are influintia asupra scólei deci asupra intregi parochii; observatiile mele i-le spunu intre patru ochi si densulu e bunu si me asculta; odata se cam scuturá din umeri naintea mea, altadata ceeace audise cu o urchia a lasatu se iésa pe cealalalta, dar l'am pedepsitu cà o septamana intréga n'am intratu in scóla la densulu si de atuncia avem pace intre olalta. Cresniculu meu e celu mai iscusitu crasnicu din lume, scie glasurile si tóte ceremoniele, se pricepe la ceasurile din turnu ba scie repará si ceasuri de parete; de pruncu mi l'am alesu si l'am crescutu dupa placulu meu. Cu unu cuventu eu nu potu grai nimica reu asupra poporului, càci me asculta, dar nici poporulu nu me póte grai de reu, càci me silescu a le intocmí tóte dupa cea mai buna renduiéla. Laud'a acést'a a mea fia in crucea Domnului, dar eu nu vorbescu numai despre mine; ci si despre alti frati cari intr'unu siru lungu de ani au lucratu in vii'a Domnului si au pastoritu turm'a cuventatória cu credintia si intieptiune. Faca si altii acést'a si voru fi sprijiniti de poporu.

Cumca mereu se întóree rót'a lumii, se vede si din traiulu preotiloru popistasi. Negresitu cà ai cetitu si DTa Iubite Nepóte! cà fratii preoti de legea popistasia se plangu de seracia. Plansórea loru, a strabatutu prin tóte paturile societátii, pana si ministrii s'au pusu ca se li radice plat'a; s'a alcătuitu unu comitetu parochialu de tíera, carele se ingrijesce despre urcarea veniteloru preotiloru catolici, tóte sunt puse in miscare, numai un'a nu s'a ajunsu inea si aci sta carulu imprinsu, cà adeca preotii nu voiescu se arate venitele loru unei comisii mixte (de preoti si mireni), carea ar face inventariu despre ele la faci'a locului. — Se-ti mai scriu un'a! — Am intielesu adeca cà dlu ministru bisericescu si scolaru lucra intr'acolo, ca din mijlócele tiei se faca popistasiloru biserici de cele mari. — Ce dici dt'a la tóte aceste? — Dar dt'a esci teneru inea, vei vedé cand vei fi mai betranu ce va se resara de aci! — Eu sciu o biserica popistasia radicata intr'o comuna unde mai toti crestinii sunt ortodoxi, in satele de prin pregiuru — si mai vertosu. Biseric'a acést'a pe vremea iobagiei au radicat'o poporulu nostru cu robot'a, ea

e nalta si mare intocmai ca cea catedrala a dvóstre dela Aradu. Se deosebesce de a dvóstre prin aceea, cà are numai unu turnu, dar cu césu nu cá alu dvóstre fara césu; se deosebesce si prin aceea, cà clopotele din turnu sunt numai dóue si nici cât celu din seminariu si si pe unulu din acestea stà scrisu cu literé cirilice: „*Acestu clopotu e a santei biserice din Bard'a*“ (unu satu care pe vremea regulatiei (1834) s'a contopitu intr'altulu). Betranii din satulu cu biseric'a adeca vorbescu, cà crestinii nostri pe vremea aceea n'au sciutu face si clopote, dar clopotu trebuia ori de unde si deci se gasi la Bard'a, càci comun'a se imprasthia, biseric'a se sparse, si clopotulu se adusa la popistasi. Nu crede inse cà li-ar merge bine cu clopotulu nostru. Comun'a nóstra bisericesca infloresce, inaintéza; a loru scapeta din anu in anu desi au patronatu, care li platesce preotu si invetiatoriu si se ingrijesce de repararea biserice si a scólei. — A nóstra biserica e viia si deci dà semne de viétia; a loru de abia la serbatori mari si-deschide usile si si atunci cresniculu trebuie se taie iérb'a si buruienile ca credintiosii se nu se impedece la intrare. Acést'a am vedutu eu cu ochii, vede-vei si dt'a multe numai se fi sanatosu. — Auditi neamuri si intieleteti! Cei puternici plecative! càci cu noi este Ddiu.

Nainte de incheiare mai un'a. Cum Ti-place cért'a confratiloru serbi pentru episcopii. Adeca ei vréu se stérgea dóue episcopii si noi ne zbuciumámu se ni mai radicamu dóue episcopii. Ce Te-ai mai ride Iubite Nepóte! déca in resiedinti'a episcopului serbescu din Temisióra d. e. intr'o buna deminétia neamu tredi cu unu episcopu romanescu! — Cine ar mai si fi creditu cà vom ajunge si astfelu de *tim-puri!* vedi, — asia se schimba *vremile!*

Ca de incheiare se Te intrebu Iubite Nepóte! bagat'ai dt'a de séma, cà naval'a fratiloru preoti uniti asupra turmeloru nóstre a incetatu; nu sciu depus'au ei arm'a pentru totdeuna, au numai pe unu timpu, precum díceti dvóstre: armistitiu; si éراسi nu sciu provine acést'a din convingere ca au vedutu lumin'a cea adeverata, au provine dela fondulu religiosu celu popistasiescu, destulu cà aculu unirei vedemu cà s'a tēmpitu! — Aceste tóte Iubite Nepóte! nu-su minuni, ci-su urmarile fresci ale vremiloru grele, ce cu indelunga-rabdare au suferitu betranii nostri in trecutu.

Mai vedévei dt'a si altele — pana atuncia se remani sanetosu!

A p e l u

catra publiculu romanu.

Associatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, apreciandu insemnatarea deosebita a femeii pentru crescerea individiloru si prin urmare pentru intrég'a crescere si pentru viitoriulu unui poporu, a decisu in mai multe adunari generale, infiintierea unei scóle romane superióre de fete in Sibiu. Edificiulu

frumosu scolaru, acomodatu cerintieloru, ce se potu face atât din punctu de vedere alu instructiunei, cât si din punctu de vedere alu igieniei scolare, este pe terminate, ér tóte celelalte pregatiri sunt astfelu de inaintate, încât cu inceperea anului scolaru 1886/7 atât scól'a cât si internatulul impreunatu cu ea, se începá a functioná.

Scól'a apartienendu categoriei scóleloru numite prin legea de statu, scóle civile, are de scopu a dá o cultura generala, decât care mai inalta nu se póte da femeii in scólele publice esistente in patrie, si totodata a oferí ocaziune pentru dobendirea de cunoscentie folositoare in ceea ce privesce practic'a vietiei, care pana acum a fost prea putienul luata in considerare. Ér internatulul intentioneá a oferí copileloru, ce voru vení din afara de Sibiuu, ingrijirile trebuinciose in cele mai favorabile conditiuni.

Astfelu scól'a si internatulul, facendu cu putintia de a-si cascigá nu numai o cultura generala temeinicá, o pregatire speciala corespunditoare pentru trebuintele vietiei si o buna ingrijire din punctu de vedere materialu si moralu, asia precum o ofera cele mai bune institute straine de felulu acest'a din patri'a nóstra, ele vor avé fatia cu aceste avantagiulu acel'a, cá mai ofera si ceea ce aceste nu potu oferí, adeca: crescere in conformitate cu cerintele vietiei poporului romanu si cultivarea limbei si literaturii nóstre romane.

In urm'a voturilor adunariloru generale, crediendu dar asociatiunea a respunde unei trebuintie adencu simtite si generale a poporului romanu, ea se crede indreptatita a astepta sè se vada sprijinita in lucrarea sa de publiculu romanu prin aceea, cá toti din tóte partile se vor grabí a-si tramite fetitielu loru la scól'a asociatiunei si a le incredintiá, ingrijirei din internatulul infintiatu de dens'a.

Si pana la informatiuni mai amenuntite prin publicarea statutului de organizare, si a planului de invetiamentu, dupa obtienut'a aprobare dela locurile mai inalte, ne luamu voia a aduce la cunoscentia publica conditiunile principale pentru primirea in scól'a si in internatulul asociatiunei.

Pentru primirea in scól'a civila se cere atestatu despre absolvarea celoru IV classe primare cu succesu sufficientu, eventualu atestatu de pe o classa mai inaintata, care da dreptulu de a intrá in classa corespunditoare mai inaintata a scólei civile. Daca aceste lipsescu, facultatea de a puté fi primita in scóla civila, se va dovedi prin unu esamenu de primire. Elevele scólei civile voru avé se platésca unu didactru de 2 fl. pe luna, si odata pentru totdeun'a o tacsá de inmatriculare de 2 fl. v. a. Pentru elevele cursului complementaru didactrulu se computa cu 5fl. pe luna si persóna.

Elevele, cari voiescu a fi primite in internatu, unde pe langa costu, cuartiru, incalditu, luminatu, spelatu, ingrijire in casu de bóla, li se ofera ocaziune a invetiá limb'a germana si franceza in conversatie si lucruri trebuinciose in economi'a casnica si viati'a sociala, vor avea se platésca afara de didactrulu si tacs'a de inmatriculare, si o tacsá lunara, anticipando, de 20 fl. v. a., remanendu, ca pentru trebuintie speciale cu privire la limb'a franceza si music'a instrumentala, sè se platésca óre-care cuotisatiuni speciale, moderate, ce se voru stabili din casu in casu prin contielegere cu parintii.

Elevele esterne, cá si cele interne, vor avé se fie provideute din alu loru cu cártile trebuinciose si materialulu recerutu pentru instructie si pentru lucrulu de mana, la care, pentru cele interne, se adauge inca:

1 tiolu sau 1 saltea pentru asternutu, 1 cuvertura de patu, 2 perini, 4 fetie de perini, 1 plapoma sau tiolu de coperitu, 4 ciarsiafuri (lintioluri, lepedee), 4 stergare, 4 serviete, 1 sacu pentru rufelu intrebuintiate, apoi cutitu,

furculitia, lingura, linguritia, perie de dinti si sapunu, care tóte remanu proprietatea fie-carei eleve.

Pentru parintii, cari ar dorí cá si cursulu celoru 4 classe primare sè se faca tot in limb'a romana, observamu cá, scól'a reuniunei femeiloru romane din Sibiuu, functionandu si deaci incolo si fiindu a se adapostí si ea in edificulu scolaru alu asociatiunei, va oferí instructia primara receruta, ér internatulul asociatiunei va oferí ingrijirile trebuinciose intocmai cá si pentru elevele scólei civile si in aceleasi conditiuni.

Deórece inse mai alesu acum la inceputu greutatile sunt mai mari in ceea ce privesce intocmirile internatulului si instituirea personalului necesariu, didacticu si de supraveghiere, Onoratulu publicu, care reflecteá la scóla si internatulul asociatiunei, pentru mai deplina orientare a comitetului, este rugatu a grabí cu insinuarea copileloru, **pana celu multu la 15. Augustu st. n. a. c.**

Diu'a deschiderei internatulului se va notificá de timpuriu din partea comitetului parintiloru copileloru insinuate.

Din siedinti'a comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tienuta la Sibiuu in 21. Iuniu 1886.

Iacob Bologa, m. p.
vice-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu, m. p.
secretariu.

Nr. 1537.

Spre scire.

Esamenele de calificatiune invetiatorésca se vor incepe estimpu in 18/30 Augustu.

Arad din siedinti'a consist. tienuta in 27 Maiu 1886.

Din incredintiarea P. S. S. Dlui Episcopu diecesanu:

I. Goldisiu, m. p.
protosincelu.

D i v e r s e.

* *Esamene la scólele elementarie din Arad.* Conform circulariului Pré onor. dnu Moise Bocsianu inspectoru cercualu de scóle, emanatu sub nr. 234, 1886 esamenele anuali la scólele rom. gr. or. din Aradu pentru anulu scolasticu 1885/6 si-vor luá inceputulu Luni in 16 Iuniu st. v. a. c. cu urmatoriulu programu: I. In diu'a sus espusa 16/28 Iuriu a. c. la 7 óre diminéti'a, se vá incepe esamenulu cu elevii scólei centrale din Aradu. — Totu in diu'a aceea, la 10 óre a. m. se vá incepe si continuá esaminarea eleviloru in scól'a nóstra din suburbiulu Aradu-vernéva, ér III In 17/29 Iuniu a. c. diminéti'a la 8 óre, se vá incepe esamenulu cu elevii in scól'a din suburbiulu Aradu-sieg'a. — Onoratulu publicu este poffitu a luá parte la aceste esamene, in numeru — pe cât se póte mai mare. Aradu in 14 Iuniu v. 1886. *Elia Dogariu*, invetiatoriu.

* *Timpulu.* Medardus in anulu acest'a si-a facutu victimele sale. Sunt aprópe trei septemani, de cand mai in fiecare di suntem cercetati de ploii torrentiale, cari in partile banatice au produsu esundári ér in partile ungarice mai cu seama in comunele din promontoriulu Aradului pétr'a a facutu daune forte insemnate si au nimicitu o parte din vii si semenaturile. Din comun'a Curtacheru primimu o corespondintia, in carea cu durere aflamu, ca in diu'a de 9/21 Iuniu a caditu pétra de marimea oului, carea a nimicitu totalu semenaturile, asia încât poporulu nostru din numit'a comuna precum si din comunele vecine prin daunele, ce au induratu este espusu lipsei si seraciei pre multi ani inainte.

Concursu.

Nepotându-se tienea alegerea de preotu — pe parochi'a (III) din **Pecic'a**, in 30. Ianuariu v. a. c. dupa cum se escrise-se concursulu primu, conform dispusetiunei Consistoriale ddto 12. Maiu v. a. c. Nr. 826, se escrie concursu nou cu terminu de alegere pe **20. Iuliu, adeva diu'a profetului Elia**, totu pe langa emolumintele si conditiunile publicate si in numerii 52 an. tr., — si 1 si 2 a. c. ai „Bisericeii si Scoliei,“ — si adeva:

I. Emolumintele:

1) Un'a sessiune (estravilanu) comassata din pasculu comunalu ca pamentu nou impartitu de cu rendu, cu adausulu competintiei pasiunarie dupa o sessiune, — in estensiune de 45 jugere (pamentu) de clas'a I.

2) O gradina sub vii, din pasiune impartita dupa sessiune, — pamentu aratoriu de clas'a I. in estensiune de 2 $\frac{1}{2}$ jugere.

3) Competinti'a de biru dela aprópe 400 case dupa usulu de mai nainte din parochie.

4) Stólele indatinate.

II. Conditiunile:

Recurrentii au se fie romani de nascere, se aiba VIII clase gimnasiale cu maturitate, testimoniu de cualificatiune pentru parochii de frunte, se fie in stare a suplini postulu de invetiatoriu la vre-o classa dela scól'a confesionala superióra din locu, anume, va fi indetoratu a instrua si o classa din scól'a superióra fara vre-o alta remuneratiune.

Apoi au se se presinte in vr'o Dumineca séu serbatóre — pana la diu'a alegerii — la sant'a Biserica spre a si aretá desteritatea in cele rituali, respective oratorice; — recursele pentru parochie adresate catra comitetulu parochialu, se le suscérna protopopulu respective adm. protopopescu alu Aradului Moise Boesianu in Curticiu — pana in 19. Iuliu esclusivu. — Cele intrande mai tardiu nu se vor considerá!

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **MOISE BOCSIANU**, m. p. adm. protop. alu Aradului.

—□—

Din lips'a de recurrenti nepotendu-se tiené in 13. Martiu 1886, — alegerea de preotu, la vacant'a parochia — fost clasificata de frunte — din **Belintiu**: in urm'a decisului Venerabilului Consistoriu aradanu, datulu 15. Maiu 1886. Nr. 1605 prin acést'a, de nou se escrie concursulu la aceeasi parochia, clasificata acum de class'a II. cu terminu de alegere pe **6/18. Iuliu 1886**.

Emolumintele sunt: un'a sessiune parochiala, si stol'a aici usuata dela 210 case.

Recursele cuviintiosu ajustate, si adresate Comitetulu parochialu, se-se tramita parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belincz, p. u. Kiszetó; avend recurrentii in vr'o dumineca ori serbatóre a-se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantarile ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. protop.

—□—

Din lips'a de recurrenti nepotendu-se tiené in 18. Maiu 1886 alegerea de capelanu permanentu la acum instituit'a capelania de class'a III. din **Rachit'a**: prin acést'a de nou se escrie concursulu la aceeasi capelania, cu terminulu de alegere pe **20 Iuliu 1886**.

Emolumintele sunt: 10 jugere pamentu din sessiunea propriaminte parochiala; 200 fl. in chipu de biru; si stol'a indatinata dela poporeni parochiei reduce.

Recursele cuviintiosu ajustate, si adresate Comitetulu par. se se tramita parintelui protopopu Georgiu Creciunescu, in Belincz, p. u. Kiszetó; avendu recurrentii in vr'o dumineca ori serbatóre a-se presentá in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantarile ori cuventarile bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GEORGIU CRECIUNESCU**, m. p. protopopu.

—□—

Se escrie concursu, pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scól'a gr. or. confesionala din **Remeteanlunca**, comitatulu Carasiu-Severin, inspectoratulu Leucusiesci, terminulu de alegere **27. Iuliu st. v. a. c.**

Emoluminte: 1) Salariu in bani gat'a 150 fl. 2) 15 meti grâu, 3) 15 meti cucuruзу despoiatu, 4) 2 jugere pamentu fenatiu, 5) pentru conferintia 10 fl. 6) pentru servitiu 10 fl. 7) pentru scripturistica 5 fl. dela inmormentari, de mort mare 40 cr. éra de micu 20 cr. cortelu liberu cu gradina de 800□, precum si folosirea gradinei de pomi.

Doritorii cari dorescu, a ocupá acést'a statiune sunt avisati, pe langa presentarea in vre-o Dumineca séu serbatóre, in biseric'a de acolo; au a-si substerne recursele in dóue esemplare, adresate comitetulu parochialu per Balintiu, subscrisului in Leucusiesci.

In contielegere cu Comitetulu:

Adam Ros'a, m. p.

inspectoru scol.

—□—

Pe bas'a ordinatiunei Vener. Senatu scolaru din 1. Maiu a. c. nr. 1377, se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din **Fadimacu**, cu care sunt impreunate urmatórele dotatiuni: in bani gata 94 fl. 50 cr. Scripturistic'a 10 fl. Conferinti'a 12 fl. Pentru elisa 30 fl. Pentru sare 7 fl. 20 cr. Lumina 6 fl. In naturale 16 meti grâu, 24 meti cucuruзу, 10 stangeni de lemne, din care se vá incaldí si scól'a, 3 jugere pamentu aratoriu, localitate libera, cu gradina de 1200□ si $\frac{1}{4}$ jugeru afara.

Doritorii de a cuprinde acést'a statiune au a-si substerne recursele in dóue esemplare, pe langa presentarea in vre-o Dumineca séu serbatóre in biseric'a de acolo, subscrisului per Balincz in Leucusiesci, comit. Carasiu-Severinu pana in presér'a alegerii, care va fi in **13. Iulie st. v. a. c.**

Fadimacu, la 21. Maiu 1886.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Adam Ros'a,

inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din **Custislu**, in tractulu Vascului, conform conclusului consistorialu din Oradea-mare dto 17. Februaru a. c. Nr. 124. Sc. se escrie concursu cu terminu de alegere pe **24. Iuniu v. a. c.**

Emolumintele sunt: a) 84 fl. in bani; b) 8 cubule de bucate; c) 6 stangeni de lemne; d) cuartiru cu gradina; si e) venitele cantoralu.

Recurrentii vor avea a-si trimite petitiunile lor pana la terminulu indicatu subscrisului protopopu-inspectoru cercualu cu documintele recerute.

Beiusiu, in 26. Maiu v. 1886.

In contielegere cu Comitetulu parochialu din Cutiisiu.

Vasiliu Papp, m. p.

protop. Vascului.

—□—